CIMS News
Care & Cure

CIMS — Care Institute of Medical Sciences — Earning Trust with World-Class Practices

Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

Price : ₹ 5/-

અંદરના પાને...

- ઈલેક્ટ્રો-ફિઝિયોલોજી (ઈપી) વિશે જાણકારી
- ઘરે હૃદય બંધ પડે તો કરવું શું ?
- નિ:સંતાન પણાની સમસ્યા
- કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફિંટગ (CABG)

CIMS News
Care & Cure
Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

CIMS®
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

ઈલેક્ટ્રો-ફિઝિયોલોજી (ઈપી) વિશે જાણકારી

માનવ હૃદય

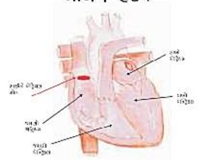

ઈપી અભ્યાસ એટલે શું ?

ઉચ્ચતર તાલીમબધ્ધ હૃદય વિશેષજ્ઞો કે જેમને ઈલેક્ટ્રોફિજિયોલોજીસ્ટ કહેવાય છે, તેમના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી વિશેષ અભ્યાસની પધ્ધતિ એટલે ઈલેક્ટ્રો-ફિઝિયોલોજી(ઈપી).આ પધ્ધતિમાં,એક કે વધુ પાતળા, મરડી શકાય તેવાં તાર કે જેને કેથેટર્સ કહેવામાં આવે છે, તે રક્ત વાહિનીઓમાં દાખલ કરાય છે. (મોટે ભાગે ગ્રોઈનમાં) અને હૃદય તરફ વાળવામાં આવે છે. દરેક કેથેટરમાં એક કે વધુ ઈલેક્ટ્રોડ્સ હોય છે કે જેનાં દ્વારા હૃદય નાં વિધૃત-સંચાલિત સંકેતો જયારે એક ચેમ્બરથી બીજા ચેમ્બર તરફ વહેતાં હોય ત્યારે તેમને માપી શકાય.

ઈપીનો અભ્યાસ હૃદયની અનિયમિતતાનું કારણ અને ઉદ્દ્ગમ સ્થાન જાણવા અને જે સ્થાન પર સારવાર શકય હોય તે જાણવા કરાય છે. આ પરીક્ષણ દ્વારા બે જુદી રિપોર્ટ બનાવી શકાય.

- ઈલેક્ટ્રોગ્રામ, કે જે ઈલેક્ટ્રોકાર્ડિયોગ્રામ(ઈસીજી)સમાન હૃદયનો આંતરિક હોય છે. તે અસામાન્ય સંકેતો દર્શાવે છે કે જે કયાંથી શરૂ થઈ અને કઈ રીતે હૃદયમાં ભ્રમણ કરે છે.
- હૃદયની વિધૃત-સંચાલિત પ્રવૃતિનો નકશો.

ઈપી અભ્યાસ માટેની તૈયારી

- આપનાં તબીબ આપને નિયત સમય અગાઉથી આપની કોઈ દવા બંધ કરવા કહેશે. આપનાં તબીબની સલાહ વગર કોઈપણ દવા બદલવાનો પ્રયત્ન કરશો નહી.
- આપે સંમતિની જાણ કરતાં ફોર્મમાં શકય જોખમ અને સમસ્યાઓ અંગેની વિગત પૂરી પાડતાં સહી કરવી.
- સામાન્ય રીતે, આપના તબીબ આપને પરીક્ષણ પહેલાં ૬-૮ કલાક સુધી ખાવા-પીવ માટે ના કહેશે.
- જે વિસ્તારમાં કેથેટર દાખલ કરવું હોય તેને સાફ કરી તેનાં પર જો વાળ હોય તો અસ્ત્રા દ્વારા દૂર કરવામાં આવશે. મોટેભાગે, તે ગ્રોઈનમાં હોય છે, પરંતુ ગળાનાં ભાગે પણ હોઈ શકે. આપને તે ભાગમાં લોકલ એનેસ્થેશિયા આપવામાં આવે છે.
- આપને મંદ સેડેટિવ આપવામાં આવશે.
- ઈપી અભ્યાસની માંગ છે કે આપનું પેટ ખાલી હોવુ જોદંએ ફકત જો આપને કહેવામાં આવ્યું હોય તો જ કશું લેવું.
- જો આપને કોઈ દવા વિશેષની આડ અસર થતી હોય તો તેની પણ આપના તબીબને જાણ કરવી મહત્વપૂર્ણ છે.

ઈપી અભ્યાસ દરમ્યાન

આ પધ્ધતિમાં આપને મદદરૂપ થવા અને આપની સલામતીની ખાત્રી માટે લોકોની એક ટૂકડી કામ કરશે. ઈલેક્ટ્રોફિઝિયોલોજીસ્ટ (અથવા ઈપી, કે જે એક ફિઝિશિયન છે) ઉપરાંત, ખાસ તાલીમબધ્ધ આરોગ્યની સંભાળ લેનાર ટેકનીશીયન્સ અને ઈપીને મદદ કરવા તથા આપની સ્થિતિનું ધ્યાન રાખવા પરિચારિકાઓ પણ રહેશે.

આપે વાઢકાપનાં ટેબલ પર સપાટ સૂઈ જવાનું રહેશે. આપની ઉપર વાઢકાપ વખતના કપડાં હશે, સિવાય કે જયાંથી કેથેટર દાખલ કરવાનો હોય તે જગ્યાએ આપની આવશ્યકતાને અનુસાર દવા આપવા માટે હાથમાં આઈવી મૂકવામાં આવશે.જયાં કેથેટર દાખલ કરવાનો હોય તે સ્થાને આપને લોકલ એનેસ્થેટિક આપવામાં આવશે.થોડું લોહી વહી શકે છે, પરંતુ તેનું નિયમન કરી શકાશે અને આપને કોઈ ભય રહેશે નહી.

આપ જાગૃત હશો, પરંતુ આપે તમામ પધ્ધતિ દરમ્યાન સ્થિર રહેવું જ પડશે. કેટલાક દર્દીઓ સૂઈ જાય છે જયારે બાકીના કેટલાક પડદા પર જોઈને પ્રશ્નો કરે છે.

આ પધ્ધતિમાં કેથેટર દાખલ કરવાનો સમાવેશ થાય છે- કે જે એક સાંકડી, મરડી શકાય તેવી ટયૂબ હોય છે- જેને ઈલેક્ટ્રીસિટી મોનિટરીંગ ઈલેક્ટ્રોડ્સ સાથે રક્તવાહિનીમાં જોડવામાં આવે છે. મોટેભાગે ગ્રોઈન અથવા ગળાના સ્થાને, અને હૃદય સુધી કેથેટર વાયરને ફેરવવામાં આવે છે. દાખલ કરવાના સ્થાનેથી હૃદયના સ્નાયુ સુધી પહોંચવાની યાત્રાનું ફ્લ્યુરોસ્કોપ, એક એકસ-રે મશીન, જે કેથેટરની જગ્યા, તેનું હલનચલન અને હૃદયના સ્નાયુના જીવંત અને સમયાનુસાર દ્રશ્યો ઉપસાવે છે. કેથેટરની ટોચ પર આવેલ ઈલેક્ટ્રોડ્સ તમામ ડેટા અને વિવિધ વિધૃતીય આંકન કરે છે, આ ડેટા દ્વારા ખામીગ્રસ્ત વિધૃતીય સ્થાનની માહિતી મળી રહે છે. આ ઈલેકટ્રિકલ નકશો મેળવતા ઈલેક્ટ્રોફિઝિયોલોજીસ્ટ તેને પેસીંગ દ્વારા એવાં ઉરિધમીયૂઝ કે જે અનિયમિતતાના કારણ હોય તેને ઉતેજિત કરવાનો પ્રયત્ન કરશે.

ભાગ્યેજ દર્દી દુ:ખાવાની ફરીયાદ કરે છે, ગમે તેમ પણ આપને આપની છાતીમાં અપ્રિય સંવેદનાઓનો અનુભવ થશે.

ઈપી અભ્યાસને સામાન્યપણે ૧-૨ કલાકનો સમય લાગે છે. જો અન્ય પધ્ધતિનો પ્રયોગ તાત્કાલીક કરવામાં આવે, તો આપનો સમય ઈપી પ્રયોગશાળામાં વધી જશે, જે અમુક સંજોગોમાં ૬ કલાક સુધી પણ થઈ શકે.

ઈપી અધ્યયનોનાં સંભવિતપણે કયાં જોખમો છે ?

ઈપી અધ્યયન એક ઓછા જોખમની પ્રક્રિયા છે, જે અનેક વર્ષોથી હાર્ટ સેન્ટરોમાં કરવામાં આવી રહી છે. એ જે માહિતી પુરી પાડે તે આપની જીંદગી માટે સાગત્યની હોઈ શકે છે. ઈપી પરીક્ષણ કરાવાનું જોખમ કાર્ડિયાક કેથેટરાઈઝેશન કરાવવા જેવું જ હોય છે.આ પ્રક્રિયાઓ તુલનાત્મકરીતે સુરક્ષિત હોય છે, પરંતુ એ હૃદયને લગતી ઈન્વેસિવ(આક્રમક) પ્રક્રિયાઓ હોવાથી અનેક જટિલતાઓ સંભવી શકે છે.જો એ પ્રક્રિયામાંથી મળનારી માહિતી તમારે માટે લાભદાયક ઠરવાની વાજબી શકયતા ન હોય તો, તમારે ઈપી પરીક્ષણ ન કરાવવું જોઈએ.

કેથેટર દાખલ કરવાના સ્થાને સહેજ રક્તસ્ત્રાવ, હૃદયનાં સ્નાયુઓને કેથેટર દાખલ કરવાને લઈને બળતરા થાય તો હૃદયન ધબકારાની લયમાં હંગામી રીતે વિક્ષેપ આવી શકે છે અને બ્લડપ્રેશરમાં ફેરફાર થઈ શકે છે.

વધુ પડતી મહત્વપૂર્ણ જટિલતાઓમાં હૃદયની દિવાલનાં છિદ્ર(જેને કારણે "કાર્ડિયાક ટેમ્પોનેડ")નામની જીવન જોખમાવતી સ્થિતી ઉત્પન થઈ શકે છે)અતિશય રક્તસ્ત્રાવ, અથવા (સંભવિત જીવલેણ એરિથ્માયાસ દાખલ કરવામાં આવ્યા હોવાને કારણે) કાર્ડિયાક એરેસ્ટ સંભવી શકે છે. ઈપી અધ્યયનને કારણે થનારા મરણનું જોખમ ૧૦૦ માંથી ૧ જેટલું છે.

સૌજન્ય
ડૉ. અજય નાઈક
કાર્ડિયાક ઈલેક્ટ્રોફીઝીયોલોજીસ્ટ
MD, DM, DNB, FACC, FHRS
(મો) +૯૧-૯૮૨૫૦૮૨૬૬૬

CIMS®
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

CIMS News
Care & Cure
Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

ઘરે હૃદય બંધ પડે તો કરવું શું ?

એક ૫૨ વર્ષની ઉંમર ના યુવક ને ઘરે છાતીમાં દુંખાવો થયો. એમને સીમ્સ હોસ્પિટલ ની એબ્યુલન્સ ને ઘરે બોલાવા ફોન કરી દીધો. અને ફેમીલીના સભ્યો એમને હોસ્પિટલમાં શીફ્ટ કરવાની તૈયારી કરી રહયા હતા અને ઘરે જ એમનું હૃદય બંધ થઈ જતાં ઘરે જ એમને Cardiac (મસાજ) આપવાની જરૂર પડી

તો તેમના એક પડોશી એ Cardiac (મસાજ) કેવી રીતે આપવો તે જાણતા હતા તેથી તેમણે તે ચાલું કરી દીધું. તેમને પાંચ મિનિટ સુધી Cardiac (મસાજ) કરી. એટલામાં સીમ્સની એમ્બયુલન્સ ઘરે પહોચી ગઈ અને સીમ્સના નર્સિંગ સ્ટાફે પહોચીને પણ મસાજ ચાલુ કરી દીધા અને થોડી વારમાં તેમનું હૃદય ચાલું થઈ ગયું અને તેમને તરત જ સીમ્સ હોસ્પિટલ શીફ્ટ કરી દેવાયા. તેઓ સીમ્સમાં ૧૫ મીનીટમાં પહોચી ગયા.ત્યારે હું ઈમરજન્સીમાં હતો તેમનું હૃદય ફરીથી બંધ થઈ ગયું. તો અમે ઈમરજન્સી ડિપાર્ટમેન્ટમાં Cardiac (મસાજ) ચાલુ કરી દીધાં.અને મે તેમને વેન્ટીલેટર પર મૂકી દીધાં થોડીવાર ના પપીંગ પછી એમનું હૃદય ચાલું થઈ ગયું.

અમે ત્યાં ઈસીજી કરાવ્યો એમાં (Heart Attack) હાર્ટ એટેક હતો એટલે તેમને તરત જ (Cath Lab) કેથલેબમાં લીધા અને ત્યાં એન્જીયોગ્રાફી કરી દીધી. ત્યાં એમને હૃદયની એક મુખ્ય નળી બંધ હતી. જેમાં સગાની પરવાનગી બાદ સ્ટેન્ટ મૂકી દીધો અને પછી એમને વેન્ટીલેટર પર આઈ.સી.યું માં લઈ ગયા પછી એક દિવસ એમને વેન્ટીલેટર પર રાખ્યા. ત્યાર બાદ મેં એમને બીજા દિવસે વેન્ટીલેટર પરથી દૂર કરી દીધા.

બીજા બે દિવસ વોર્ડમાં રાખ્યા બાદ એમને ઘરે રજા આપી, તો આવા ઘણા દર્દીઓ હૃદય બંધ થઈ જવાથી હોસ્પિટલ સુધી પહોચી શકતા નથી કારણ એમનું હૃદય ઘરે જ બંધ થઈ જાય છે અને હોસ્પિટલે પહોચે ત્યાં સુધી એમનું મૃત્યું થઈ જાય છે. તો આવી Condition માં જો Cardiac મસાજ આપવામાં આવે તો તેમનો જીવ બચાવી શકાય છે.

ઉપરના કેસમાં પણ યુવકનું હૃદય ઘરે જ બંધ થઈ ગયું હતું પણ તેમના પાડોશી જાણતા હતા કે કેવી રીતે Cardiac મસાજ આપવી તેથી તે દર્દીને Cardiac મસાજ આપીને હોસ્પિટલ સુધી પહોચાડી શકયા, તો દરેક સામાન્ય માણસને Cardiac મસાજની જાણકારી હોવી જોઈએ કે હૃદય બંધ થઈ જાય તો શું કરવું હું પોતે પણ ICU Specialist Doctors છું મે પોતે પણ Americian Heart Association દ્વારા Training લીધેલ છે. હું સામાન્ય લોકોને પણ ટ્રેનીંગ આપું છું કે આવી પરિસ્થિતીમાં શું કરવું તે માટે હું તમને સામાન્ય જાણકારી આપીશ કે જેનાથી તમે કોઈની જીંદગી બચાવી શકો.

Assess Responsiveness

૧) દર્દીને તકલીફ છે તે કેવી રીતે જાણશો ? તેના માટે દર્દીને બંન્ને ખભા પર જોરથી હલાવી અને જગાડો.

Figure-1

૨) જો ન જાગે તો હેલ્પ માટે ફોન કરો. તમે ૧૦૮ અથવા સીમ્સ હોસ્પિટલમાં ફોન કરી શકો છો.

Figure-2

૩) પછી દર્દીને Carotid Pulse ચેક કરવા. તેના માટે તમારી બંન્ને આંગળી ગળાની બાજુમાંથી જરી Carotid Artery પર મૂકીને ૧૦ Second માં જોઈલો કે પલ્સ આવે છે કે નહી.

Figure-3

૪) જો Carotid Pulse ના આવે તો એ Condition માં Cardiac મસાજ ચાલુ કરી દેવા. Figure-4 માં દર્શાવેલ જગ્યા પર મસાજ ચાલુ કરવા, આવા ૩૦ મસાજ અને બે વખત Respiration આપવા

Figure-4

Respiration કેવી રીતે આપવા તે Figure-5 માં બતાવેલ છે. આવી રીતે ૩૦ મસાજ અને બે વખત Respiration ની એક Cycle આવી 5 Cycle ૨ મીનીટમાં પૂરી કરવી અને ૨ મીનીટ પૂરી થઈ જાય એટલે ફરીથી પલ્સ ચેક કરવા.જો પલ્સ નથી આવતી તો બીજી ૨ મિનીટ સુધી મસાજ ચાલુ રાખવા , અને આવા મસાજ ચાલુ જ રાખવા જયાં સુધી મેડીકલ ટીમ અથવા એમ્બ્યુલન્સ ન આવે ત્યાં સુધી.

Figure-5

૫) જો દર્દીની પલ્સ પાછી આવી જાય તો Figure-6 પ્રમાણે દર્દીને રાખવો જયાં સુધી એમ્બ્યુલન્સ ન આવે ત્યાં સુધી અને તરત જ હોસ્પિટલમાં ખસેડવા જેથી આગળની સારવાર હોસ્પિટલમાં આપી શકાય અને દર્દીનો જીવ બચાવી શકાય.

Figure-6

જો આટલા સીમ્પલ Steps તમે શીખી જાવ તો તમે પણ કોઈની જીંદગી બચાવી શકો છો. અથવા તો કોઈને હાર્ટ એટેક આવ્યો હોય તો તાત્કાલીક મેડીકલ ટીમ ના આવે ત્યાં સુધી દર્દીને Cardiac મસાજ આપી શકો છો જેથી કરીને દર્દીને આગળની સારવાર મળે ત્યાં સુધી તેનું હૃદય ચાલું રાખી શકાય.

વધુ માહિતી માટે અથવા આવી Condition આવે તો તમે મને અથવ સીમ્સ હોસ્પિટલમાં ફોન કરીને મદદ લઈ શકો છો.

સૌજન્ય

ડૉ. અમીત પ્રજાપતી
ક્રિટીકલ કેર ઈન્ટેન્સીવીસ્ટ
MBBS,DA, IDCCM, IDIC (EUROPE) (CRITICAL CARE)
(મો) +૯૧-૯૭૨૫૫૮૯૪૮૮

CIMS News
Care & Cure
Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

નિ:સંતાન પણાની સમસ્યા

પૃથ્વી પર સજીવો વિવિધ કાર્યો કરે છે. આમાનું એક કાર્ય એટલે પોતાનો વંશવેલો ટકાવી રાખવા સંતાન પેદા કરવું કે પ્રજોત્પતિ,પરંતુ દરેક મિલનનું અંતિમ પરિણામ સંતાન ઉત્પતિ નથી. વિશ્વભરમાં આશરે ૧૦ થી ૧૫ ટકા યુગલો કોઈ ને કોઈ કારણે સંતાન પ્રાપ્તિ કરી શકતા નથી. આપણી ભાષામાં આવા યુગલને નિ:સંતાન યુગલ (Infertile Couple) તરીકે ઓળખીએ છીએ.

વૈજ્ઞાનિક રીતે કહીએ તો પરિવાર નિયોજનના કોઈપણ સાધન કે પધ્ધતિ અપનાવ્યા વગર જો કોઈ યુગલના સતત ૧ વર્ષના સહવાસ પછી પણ સ્ત્રી ગર્ભવતી ન થઈ શકે તો આવા યુગલને નિ:સતાન દંપતિ કે કે (Infertile Couple) કહી શકાય.

વંધ્યત્વામાંથી -વાંઝીયાપણામાંથી મુકિત મેળવવાનો ભગીરથ પ્રયાસ એટલે જાણે કે કોઈ વિકટ ગૂંચવણભરેલી જટિલ જાળમાંથી પોતાની જતને મુકત કરવાનો દારૂણ અનુભવ.તમને એવો અનુભવ થાય કે તમે સાવ એકલા પડી ગયા છો અને તમને રસ્તો બતાવવાવાળુ કોઈ નથી. વંધ્યત્વની સમસ્યા પુરૂષ અને સ્ત્રી બંન્ને ઉપર સમાન અસર કરે છે. એ ભય, બેચેની, ગુસ્સો, અપરાધ, દુ:ખ અને અંતે આશાને જન્મ આપે છે.

આ એક એવી સમસ્યા છે જે તમારી ભાવનાઓની દૂનિયાના ઉંડાણ સુધી પહોચી જાય છે.અને તમારા અંગત સબંધો પર આક્રમણ કરે છે. વંધ્યત્વ એ અતિ મુશ્કેલ પરિસ્થિતી છે, પણ સાથે વંધ્યત્વ લાચારીની લાગણીને જન્મ આપી શકે છે. કારણ કે તમે જયારે ઈચ્છો છો ત્યારે સંતાન પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી, માટે આવી પરિસ્થિતી ઉપર કાબૂ મેળવવાનો એક જ માર્ગ છે અને તે એ કે સંપૂર્ણ જાણકારી સાથે વંધ્યત્વ ની સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવા માટે સક્રિયપણે જાતે ભાગ લેવો.

તમારૂ પોતાનું સંપૂર્ણતઃ જાણકાર હોવાનું મહત્વનું છે. દુર્ભાગ્યવશ જાણકારી ન હોવાને કારણે ધણા ખરાં વંધ્ય દંપતિને કરૂણ દુખઃદાયી અનુભવો ભોગવવા પડે છે. દાખલા તરીકેઃ

(૧) તેઓની કોઈ એવી સમસ્યા હોઈ શકે કે જેની ફલદાયી અસરકારક સારવાર હોય તો પણ તેઓ એ સારવાર મેળવી ન શકયા હોય.

(૨) તેઓએ યોગ્ય- સારી ચિકત્સા ન કરાવડાવી હોય.

(૩) તેમના ડોકટર ભલે ખૂબ જ નિષ્ણ ત હોય તો પણ નિદાન કરતી વેળાએ, તેમને માટે નાની મોટી અનેક વિગતો યોગ્ય રીતે એકત્રિત ન કરી શકયા હોય.

(૪) દરેક વ્યકિતની સહનશ કિતની એક ચોકકસ મર્યાદા હોય છે. જે આર્થિક, શારીરીક અથવા લાગણીઓ અંગેની હોઈ શકે, કેટલીક વાર એવું બને છે કે તેઓ યોગ્ય સારવાર મેળવતાં પહેલાં જ સહનશકિતની આ મર્યાદા વટાવી ચૂકયાં હોય.

મુખ્ય મહત્વની બાબત એ છે કે મુદ્દાસર ની માહિતી હોવાથી સગર્ભા બનવાની પરિસ્થિતીમાં ધણો ફરક પડે છે. જો તમે તમારો સમય પરિશ્રમ અને ધનનો વ્યવસ્થિત સારી રીતે ઉપયોગ કર્યો હોય તો આવી માહિતી તમને નિર્ણય લેવામાં સહાયભૂત થાય છે. માહિતી સાથે જીવન પર કાબૂ ટકી રહે અને તમારાથી જેટલું થઈ શકે એમ હતું એટલું તમે કર્યું છે, એ વાત સમજવામાં પણ મદદરૂપ થશે. જ્ઞાન, તમારી શકિત છે.

ડોકટરની પસંદગી કઈ રીતે કરવી ?

અગાઉ પ્રસ્તુત કરેલા કારણોસર એ બહું જ જરૂરી છે, કે તમે યોગ્ય ડોકટરની પસંદગી કઈ રીતે કરશો. જેથી તમારૂ માર્ગદર્શન યોગ્ય દિશામાં થાય. સૌ પ્રથમ એ જાણવું જોઈએ કે આ દિશામાં ડોકટરે કેટલી સફળતા મેળવેલી છે. સારવાર માટેની યોગ્ય સુવિધાઓ જેમ કે દૂરબીન ના ઓપરેશન માટેની સુવિધાઓ જેમ કે ઓપરેશન થિયેટર,આઈ.વી.એફ લેબોરેટરી, સાધનો, વિગેરે.

આખરે, તમારી સારવાર બાબતે આપેલી સ્પષ્ટીકરણ થી શું તમે સંતુષ્ઠ છો કારણ ફર્ટીલીટી મેનેજમેન્ટમાં ધણા એવા નિર્ણયો દંપતિએ લેવાના હોય છે અને એ ત્યારે જ બરાબર થઈ શકે જયારે એમને એમની તકલીફની સંપૂર્ણ માહિતી હોય.

નિ:સંતાનપણાના મુખ્ય કારણો

- સ્ત્રીમાં ના કારણો ૩૫%
- પુરૂષમાં ના કારણો ૩૫%
- બંન્નેમાંના કારણો ૨૦%
- કોઈ અજાણ્યું કારણ ૧૦%

સ્ત્રીમાં જોવા મળતાં કારણોઃ-

- ગર્ભાશય અને ગર્ભાશય ના મુખને લગતી તકલીફ
- બીજ નલિકાને લગતી તકલીફ
- અંડાશય ને લગતી તકલીફ
- વધી ગયેલી ઉંમર
- પેટની અંદરનો સોજો

પુરૂષમાં જોવા મળતાં કારણોઃ-

- અંત:સ્ત્રાવી ગ્રંથીઓની ખામી
- ગોળીની ખામી
- જનીનીક ખામી
- શુક્ર નલિકાઓની ખામી
- અન્ય કારણો - દવાઓની અસર રેડીએશન ચેપ, વેરીકોસીન વેન

કેટલાંક કારણો કે જે પુરૂષઅને સ્ત્રીને સમાનરૂપથી લાગુ પડે છેઃ-

- કામકાજી વ્યવસાયિક તણાવ રેડીયેશન
- દવાઓ અને ઝેરી ધાતુ કે રસાયણોની આડ અસર
- સિગરેટ અને અન્ય રીતે તમાકુંનું સેવન
- ડ્રગ્સનું સેવન
- દારૂ, આલ્કોહોલનું સેવન
- જાડીયાપણું

આ બધી જ બાબતોને ઘ્યાનમાં રાખીને સિમ્સ હોસ્પિટલ તમારા સ્વપ્નને સાકાર કરવા માટે સંપૂર્ણ સારવાર એક જ છત્ર નીચે રજૂ કરે છે. બાળક રહેવા માટેની દુનિયાભરમા ઉપલબ્ધ તમામ આધુનિક સુવિધાઓ જેમ કે સોનોગ્રાફી, કલર ડોપ્લર, એન્ડોસ્કોપી, આઈ.યુ.વી, આઈ.વી.એફ(ટેસ્ટ ટયુબ બેબી) ICSI, TESA, MESA, PESA, વગેરે આ સેન્ટર દ્વારા ઉપલબ્ધ કરેલ છે. અમારા આઈ.વી.એફ ના ડોકટરોની ટીમ એ ખૂબ જ સારા પરિણામ આપેલ છે. હજારો બાળકો, વ્યંધ્ય દંપતીઓને મેળવવા નિમિતરૂપ થયેલી છે આ ટીમ, આખરે આપવાવાળો તો ઉપરવાળો જ છે. વધારે તકલીફવાળા દંપતિ માટે ઓવમડોનેશન, સ્પર્મ બેન્કીંગ તથા સેરોગેટ મધર જેવી આધૂનિક ટેકનોલોજી પણ ઉપલબ્ધ છે. આમ સીમ્સ આઈ.વી.એફ. તમને સંપૂર્ણ સ્વસ્થ કુંટુંબ અને માતાની ખાતરી આપે છે. અંતે તમારી સંતાન પ્રાપ્તિની શોધ સફળ થાઓ એવી શુભેચ્છા.

સૌજન્ય

ડૉ. તુષાર શાહ
MD (Obst. & Gynaec), DGO,
આઈવીએફ સ્પેશ્યાલીસ્ટ
મો. +91 98250 07667

ડૉ. મેહુલ દામાણી
MD (Obst. & Gynaec)
આઈવીએફ સ્પેશ્યાલીસ્ટ
મો. +91 98250 50020

ડૉ. ધર્મેશ કાપડીયા
Master of
Clinical Embryology, MBBS
કલીનીકલ એમ્બ્રીઓલોજીસ્ટ
મો. +91 98790 30295

CIMS News
Care & Cure
Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ (CABG)

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ (CABG)

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ (CABG) એક પ્રકારની સર્જરી (ઓપરેશન કે શસ્ત્રક્રિયા) છે જે હૃદયને મળતા રક્તના પ્રવાહમાં સુધારો કરે છે. જે લોકો ગંભીર કોરોનરી હાર્ટ ડિસીઝ(CHD), જેને કોરોનરી આર્ટરી ડિસીઝ (CAD) પણ કહેવાય છે, એટલે કે હૃદય રોગ ધરાવતા હોય છે, તેઓ માટે આ સારવારનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

(CHD) એક એવી પરિસ્થિતિ છે જેમાં એક ખાસ પ્રકારનો પદાર્થ, જેને પ્લાક કહેવાય છે, તે તમારી કોરોનરી આર્ટરીઝ (હૃદયની રક્ત પહોંચાડતી ધમનીઓ)ની અંદર જામવા લાગે છે. આ ધમનીઓ તમારા હૃદયને ઓક્સિજન થી ભરપૂર લોહી પહોંચાડે છે. આ પ્લાક ચરબી, કોલેસ્ટ્રોલ, કેલ્શિયમ અને લોહી માં રહેલા / મળતા અન્ય પદાર્થોનું બનેલો હોય છે.

પ્લાક કોરોનરી ધમનીઓને સાંકડી અથવા બ્લૉક (પૂરી કે આંશિક રીતે અવરોધિત) કરી શકે છે અને હૃદયના સ્નાયુને મળતા રક્તના પ્રવાહને ઘટાડી શકે છે. જો આ અવરોધ ગંભીર હોય, તો એંજાઇના (છાતીમાં દુખાવો થવો), શ્વાસ લેવા માં તકલીફ (હાંફ ચડવી), અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં, હાર્ટ એટેક (હૃદયરોગ નો હુમલો) આવી શકે છે.

CABG એ CHD માટે એક પ્રકારનો ઉપચાર છે. CABG ની પ્રક્રિયા દરમિયાન, શરીરમાંથી એક તંદુરસ્ત ધમની અથવા નસ લઈને, તેને અવરોધિત થઈ ગયેલ કોરોનરી ધામની સાથે, જોડવામાં અથવા ગ્રાફ્ટ કરવામાં આવે છે. આ નવી ગ્રાફ્ટેડ (જોડેલ) આર્ટરી અથવા નસ, કોરોનરી ધમનીના અવરોધિત ભાગને બાયપાસ કરે છે (એટલે કે, તેના ફરતી જાય છે)

આ એક નવો પેસેજ, એટલે કે નવો રસ્તો બન વે છે, અને ઓક્સિજન સમૃદ્ધ લોહી આ નવા રસ્તા વડે ધમનીના અવરોધિત ભાગને બાયપાસ કરીને હૃદયના સ્નાયુ સુધી પહોંચે છે.

ભારતમાં, CABG એક સૌથી સામાન્ય પ્રકારની ઓપન હાર્ટ સર્જરી છે. કાર્ડિઓથોરાસિક સર્જન કહેવાતા ડૉક્ટરો આ સર્જરી કરે છે.

જો તમારે CABG કરવાની હોય, તો આ સર્જરી માટેના ધ્યેયોમાં શામેલ છે

- તમારા જીવની ગુણવત્તામાં સુધાર કરવો અને એંજાઇના (છાતીમાં દુખાવો થવો) અને CHD ના અન્ય લક્ષણોને ઓછા કરવા.
- તમને વધુ સક્રિય જીવનશૈલી ફરી શરૂ કરવામાં મદદ કરવી.
- જો હાર્ટ એટેક, એટલે કે હૃદયરોગના હુમલા દ્વારા તમારા હૃદયને નુકશાન થયું હોય તો તેની પમ્પીંગ પ્રક્રિયામાં સુધાર કરવો.
- હાર્ટ એટેક, એટલે કે હૃદયરોગના હુમલાનું જોખમ ઘટાડવું (અમુક દર્દીઓમાં, જેમ કે જેઓને ડાયાબિટીસ હોય)
- તમારી જીવન ટકાવી રાખવાની અને આયુષ્ય વધારવાની તકમાં સુધાર કરવો.

ટ્રેડિશનલ (પરંપરાગત) કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ

સર્જરી દરમ્યાન, છાતીના હાડકાં (પાંસળી)ને કાપીને ખોલવામાં આવે છે, જેથી હૃદય સુધી પહોંચી શકાય. હૃદયને ધબકતું રોકવા માટે એટલે કે બંધ કરવા માટે દવાઓ આપવામાં આવે છે અને સર્જરી દરમ્યાન આખા શરીરમાં લોહી અને ઓક્સિજનનું પરિભ્રમણ ચાલુ રહે તે માટે હૃદય અને ફેફસાં સાથે હાર્ટ-લંગ બાયપાસ મશીન જોડવામાં આવે છે. આથી સર્જન સ્થિર હૃદય ઉપર કામ કરી શકે છે.

સર્જરી પછી, હૃદય ને મળતા લોહી ના પ્રવાહને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. સામાન્ય રીતે, હૃદય પોતાની મેળે જ ફરી થી ધબકવા લ ગે છે.

ઑફ-પમ્પ કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ

આ પ્રકારની CABG ટ્રેડિશનલ (પરંપરાગત) CABG ની સમાન છે કારણ કે આ પ્રક્રિયામાં પણ, હૃદય સુધી પહોંચવા માટે, છાતીના હાડકાં (પાંસળી)ને ખોલવામાં આવે છે. જો કે હૃદયને ધબકતું રોકવામાં, એટલે કે બંધ કરવામાં નથી આવતું, અને હાર્ટ-લંગ બાયપાસ મશીનનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી. ઑફ-પમ્પ CABG ને કોઈ વખતે બીટિંગ હાર્ટ બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ કહેવાય છે.

મિનિમલી ઇન્વેસિવ ડાઇરેક્ટ કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ

આ સર્જરી ઑફ-પમ્પ CABG ની સમાન છે. જો કે, છાતીના હાડકાં (પાંસળી) ને ખોલવા માટે છાતીમાં મોટો ચીરો મૂકવાને બદલે આ પ્રક્રિયામાં, છાતીની ડાબી બાજુમાં, પાંસળીઓની વચ્ચે કેટલાક નાના નાના ચીરાઓ મૂકવામાં આવે છે. રોબોટ-એસીસ્ટેડ ટેકનિક. આ પ્રકારની પ્રક્રિયા હજી નાના, કિહોલના માપના (તાળામાં રહેલ ચાવી ના કાણાં જેટલા નાના: ચીરાઓ (કાપાઓ) વડે પણ થી શકે છે. હૃદયને જોવા માટે એક કાણાં માંથી એક નાનો વિડીયો કેમેરો અંદર દાખલ કરવામાં આવે છે અને તે સમયે સર્જન સર્જરી કરવા માટે રિમોટ નિયંત્રિત સર્જીકલ સાધનોનો ઉપયોગ કરે છે.

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગની કોને જરૂર પડે છે ?

તમારે ઝઇમ્સ્ કરાવવાની જરૂર છે કે નહી, તેનો નિર્ણય તમારા ડૉક્ટર ઘણાં પરિબળોના આધારે લેશે, જેમાં નીચેના પરિબળોનો સમાવેશ થાય છે

- CHD લક્ષણોની હાજરી અને તેઓની તીવ્રતા
- તમારી કોરોનરી આર્ટરીઝ (હૃદયને લોહી પહોંચાડતી ધમનીઓ) માં અવરોધો અને તેઓ ની તીવ્રતા
- અન્ય સારવારો પ્રત્યેનો તમારો પ્રતિભાવ
- તમારા જીવનની ગુણવત્તા
- તમને હોય તેવી અન્ય કોઈ સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ
- CABGકટોકટીના ધોરણે પણ કરી શકાય છે, જેમ કે હાર્ટ એટેક દરમ્યાન

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગની પ્રક્રિયા દરમ્યાન શું અપેક્ષા રાખવી ?

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ (CABG) ની પ્રક્રિયા માટે નિષ્ણાત ડૉક્ટરોની ટીમની જરૂર પડે છે. એક કાર્ડિઓથોરાસિક સર્જન, એનેસ્થિસિયોલોજિસ્ટ, પરફ્યુઝનિસ્ટ (હાર્ટ-લંગ બાયપાસ મશીનના નિપણાત), અન્ય સર્જનો, અને નર્સિસની મદદ થી સર્જરી કરે છે.

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગ (CABG) ની પ્રક્રિયા અનેક પ્રકારની હોય છે. ટ્રેડિશનલ (પરંપરાગત) સર્જરી, જેમાં હૃદય સુધી પહોંચવા માટે છાતીને ખોલવામાં આવે છે, થી લઈને નૉનટ્રેડિશનલ (બિન-પરંપરાગત) સર્જરી, જેમાં અવરોધિત અથવા સંકુચિત ધમનીને બાયપાસ કરવા માટે, છાતીના ભાગમાં નાન ચીરા (કાપા) મૂકવામાં આવે છે, એમ ઘણી પ્રકારની હોય છે.

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગના જોખમો શું છે ?

કોરોનરી આર્ટરી બાયપાસ ગ્રાફ્ટિંગની પ્રક્રિયા માંથી જટિલતાઓ થવી અસામાન્ય છે, તેમ છત તેના જોખમોમાં શામેલ છે :

- સર્જરીના ઘા માં ચેપ લાગવો અને તમાં થી રક્તસ્રાવ થવો
- એનેસ્થેસિયાના કારણે રિએકશન્શ (પ્રતિક્રિયાઓ) અ વવા
- તાવ આવવો
- ઓપરેશનની જગ્યાએ પીડા થવી
- સ્ટ્રોક (મગજનો એટેક) આવવો, હાર્ટ એટેક આવવો અથવા તો મૃત્યુ થવી

સામાન્ય રીતે, જો (CABG) કટોકટીની પરિસ્થિતિમાં, જો તમે ૭૦ થી વધુ ઉંમર ના હો અથવા જો તમે હાલમાં કે ભૂતકાળમાં ધુમ્રપાન કરતા હો, તો જટિલતાઓ થવાનું જોખમ વધારે રહે છે.

જો તમને ડાયાબિટીસ, કિડની ને લગતા રોગ, ફેફસા ને લગતા રોગ, અથવા પેરિફેરલ આર્ટિરિયલ ડિસીઝ જેવા અન્ય રોગો અથવા તકલીફો હોય તો તમારું જોખમ પણ વધારે છે.

સૌજન્ય
ડૉ. અમિત ચંદન
કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર તથા થોરાસીક સર્જન
એમબીબીએસ, ડી.જી.બી (સીવીટીએસ)
(મો) +૯૧-૯૬૯૯૦૮૪૦૯૩

CIMS®
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

સીમ્સ ક્રિટિકલ કેર

કારણ કે દરેક ક્ષણ મહત્વની છે....

અમે તમારી ઝડપી સંભાળ લઇએ છીએ

તમારી પ્રથમ અને શ્રેષ્ઠ પસંદગી

અમારી શ્રેષ્ઠતા

- ટ્રોમા • પોઇઝનીંગ • હાર્ટ ડિસીઝ
- ન્યુરોલોજીકલ ઇમર્જન્સીઝ જેમ કે સ્ટ્રોક / હેમરેજ
- હાઇ રિસ્ક પ્રેગનેન્સી • કેન્સર કેર
- સીરીયસ ઇન્ફેકશન • કિડની ફેલ્યોર
- લીવર ફેલ્યોર • ન્યુમોનિયા

અમારી વિશિષ્તાઓ (સર્વપ્રથમ ઈ- ICU)

- એકસ્ટ્રાકોર્પોરીઅલ મેમ્બરેન ઓકસીજનેશન (ECMO)
- કંટીન્યુઅસ રીનલ રીપ્લેસમેન્ટ થેરાપી (CRRT)
- ગ્રીન કોન્સેપ્ટ ICU
- એચએફએનસી (HFNC) (હાઇ ફલો નસલ કેન્યુલા)

સાથી નિષણાતો જેવા કે ડાઇટીશીયન / ફીઝીયોથેરાપીસ્ટ / રેડિયોલોજીસ્ટ / પેથોલોજીસ્ટ / આયસીયુ ટેકનિશિયન / કાઉન્સીલર / ફાર્માસિસ્ટ સાથેની ડોકટર્સ અને નર્સીસની એક અનુભવી ટીમ

દર્દીઓ સાથે મૈત્રીપૂર્ણ અભિગમ

- ઝડપી મોબીલાઇઝેશન
- વહેલુ ફિડીંગ
- બેસ્ટ ઇન કલાસ ઇન્ફેકશન કંટ્રોલ
- મ્યુઝિક થેરાપી
- દર્દીની સર્વાંગસંપૂર્ણ કાળજી
- પેલીએટિવ કેર / જીવનની સંભાળ અંત સુધી

એપોઇન્ટમેન્ટ માટે ફોન: +91-79 -3010 1008, +91-98250 66661
ઈમેલ: opd.rec@cimshospital.org

24 X 7 મેડીકલ હેલ્પલાઇન +91 70 69 00 00 00

CIMS®
CARE INSTITUTE OF MEDICAL SCIENCES
Earning Trust with World-Class Practices

શુકન મોલ નજીક, ઓફ સાયન્સ સીટી રોડ, સોલા,
અમદાવાદ - ૩૮૦૦૬૦.
ફોન : +91-79-2771 2771-72, ફેકસ : +91-79-2771 2770
ઈમેલ : info@cims.org | www.cims.org

ભારતમાં એકમાત્ર એવી હોસ્પિટલ કે જે નીચે દર્શાવેલ માન્યતાઓ ધરાવે છે

GreenOT

એમ્બ્યુલન્સ : +91-98 24 45 00 00 | ઈમરજન્સી : +91-97 23 45 00 00 | 24 X 7 મેડીકલ હેલ્પલાઈન +91-70 69 00 00 00

સંપુર્ણ આરોગ્ય સારવાર આપના ઘરે 24x7

નર્સીંગની સુવિધા

- દર્દીને લાવા-લઈ જવા મદદ
- ઘાની સંભાળ અને ડ્રેસીંગ
- અંતઃનળીય તેમજ વિવિધ પ્રકારનાં ઈન્જેક્શન્સની સુવિધા
- ચામડીનુ ઇન્જેક્શન
- પેશાબની નળી નાખવી અને સંભાળ
- ગળાની નળી ની સંભાળ
- અન્નનળી નાખવી અને સંભાળ

વિશેષ નર્સીંગની સુવિધા

- ડાયાબીટીસનાં દર્દીની સંભાળ, કીડનીનાં દર્દીની સંભાળ,
- મગજનાં દર્દીની સંભાળ, ટ્રાન્સપ્લાન્ટ કર્યા બાદની સંભાળ, ડ્રેસિંગ

સારસંભાળ રાખનારની સુવિધાઓ

- નાહવા, માવજત અને ટોયલેટ્રીની સુવિધા
- દર્દીની એપોઈન્ટમેન્ટ અને લઈ જવામાં મદદ
- દર્દી માટે વોકર અને વ્હીલ ચેરથી ચલાવવામાં મદદ
- પોષણયુક્ત ખોરાક લેવામાં મદદ
- દવાઓ નિર્દેશ અનુસ ર યાદ કરાવવા

ફીઝીયોથેરાપીની સુવિધાઓ

- ફીઝીયોથેરાપી
- ડાયેટિશીયન

તબીબી સાધનો ભાડેથી

- આઈવી સ્ટેન્ડ
- વેન્ટીલેટર મશીન
- બાઈ-પેપ મશીન
- ઈન્ફ્યુઝન પમ્પ
- નેબ્યુલાઇઝર
- એયર બેડ/વોટર બેડ
- પીમ્બસ એયર બેડ
- સક્શન મશીન
- ઓકિસજન સિલીન્ડર બી- ટાઈપ
- ઓકિસજન કોન્સન્ટ્રેટર (05 LTR)
- મલ્ટી-પેરામીટર મોનીટર
- ફુલ્લી મોટરાઈઝ્ડ બેડ
- સેમી મોટરાઈઝ્ડ બેડ
- સેમી ફાઉલર (મેન્યુઅલ ફંક્શન) બેડ
- વ્હીલ ચેર

તબીબી સાધનો વેચાણથી

- બી.પી માપવાનુ સાધન
- પલ્સ ઓકિસમીટર
- ગ્લુકોમીટર
- નેબ્યુલાઈઝર મશીન
- થર્મોમીટર
- સકસન મશીન
- એયર બેડ / વોટર બેડ
- વોકર
- વોકિંગ સ્ટીક
- વેઈંગ સ્કેલ
- વ્હીલ ચેર
- પેશન્ટ બેડ સાઈડ ટેબલ

હોમ સ્લીપ સ્ટડી
દવાઓની ઘરે મફત ડિલિવરી (શરતોને આધિન)

ઘરે રસીકરણ (ADULT / PAEDIATRIC)

એક ફોન કરો અને આ બધી સુવિધાઓ આપના ઘરે મેળવો

+91-90990 67988 | www.careathomes.com

CIMS® CARE INSTITUTE OF MEDICAL SCIENCES
Earning Trust with World-Class Practices

સીમ્સ હોસ્પિટલ :
શુકન મોલ નજીક, ઓફ સાયન્સ સીટી રોડ, સોલા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૬૦.
ફોન : +૯૧-૭૯-૨૭૭૧ ૨૭૭૧-૭૨ ફેક્સ: +૯૧-૭૯-૨૭૭૧ ૨૭૭૦
CIMS Hospital Pvt. Ltd. | CIN : U85110GJ2001PTC039962 |
Email: info@cims.org | www.cims.org

એપોઇન્ટમેન્ટ માટે ફોન : +91-79-3010 1008 (મો) +91-98250 66661
24x7 Helpline: +91 70690 00000
એમ્બ્યુલન્સ :+91-98244 50000 ઇમરજન્સી : +91-97234 50000
સીમ્સ હોસ્પિટલની એપ્લીકેશન ઉપલબ્ધ છે

CIMS News
Care & Cure
Volume-9 | Issue-94 | May 25, 2018

CIMS
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

CIMS News Care & Cure Registered under RNI No. GUJBIL/2010/39100
Published 25th of every month
Registered under Postal Registration No. GAMC-1813/2017-2019 valid upto 31st December, 2019
issued by SSPO's Ahmedabad City Division, permitted to post at Ahmedabad PSO on 30th to 5th of every month
Licence to Post Without Prepayment No. CPMG/GJ/102/2017-2019 valid upto 31st December, 2019

If undelivered Please Return to

CIMS Hospital
Nr. Shukan Mall, Off Science City Road,
Sola, Ahmedabad-380060.
Phone : +91-79-2771 2771-72
Mobile : +91-98250 66661, +91-98250 66668

Subscribe "CIMS News Care & Cure" : Get your "CIMS News Care & Cure", the information of the latest medical updates only ₹ 60/- for one year. To subscribe pay ₹ 60/- in cash or cheque/DD at CIMS Hospital Pvt. Ltd. Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060. Phone : +91-79-3010 1059 / 3010 1060. Cheque/DD should be in the name of : **"CIMS Hospital Pvt. Ltd."**
Please provide your **complete postal address with pincode, phone, mobile and email id** along with your subscription

સીમ્સ હોસ્પિટલ મેડિકલ ટીમમાં નવા ડૉક્ટરનો સમાવિષ્ટ

ડૉ. મૌલિક પરમાર
એમબીબીએસ, એમડી (રેડિયાડાયગ્નોસીસ)
રેડિયોલોજીસ્ટ
મો. +91 8238006152
maulik.parmar@cimshospital.org

સીમ્સ હોસ્પિટલ દ્વારા આયોજીત મેડીકલ કેમ્પ

પરિસંવાદ - જામનગર

સીમ્સ હોસ્પિટલ

ડીસા

આવી જ રીતે તમારા ત્યાં મેડીકલ કેમ્પ કરવો હોય તો, વધુ જાણકારી માટે સંપર્ક કરો
શ્રી કેતન આચાર્ય - મો. +91-98251 08257

CIMS Hospital : Regd Office: Plot No.67/1, Opp. Panchamrut Bunglows, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad - 380060.
Ph. : +91-79-2771 2771-72 Fax +91-79-2771 2770.
CIMS Hospital Pvt. Ltd. | CIN : U85110GJ2001PTC039962 | info@cims.org | www.cims.org

Printed, Published and Edited by Preeta Chag on behalf of the CIMS Hospital
Printed at High Scan Pvt. Ltd., 'Hi Scan Estate', Sarkhej-Bavla Highway, Changodar. Ahmedabad-382 213.
Published from CIMS Hospital, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060.